

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Quæst. XI. Archidiaconi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

Observare opus fuisset, pauca fieri verba de veris Primatibus in Jure; quod ibi dicitur de Primatibus, vulgò respicit Metropolitanos Afros, *Primates*, dictos, ratione Primæ Sedis in Provinciâ.

QUÆST. I X.

Hic plura insignia Archiepiscoporum jura omiſſa sunt, videlicet, consecrandi Suffraganeos suos; confirmandi eorum Electiones; eos judicandi cum Concilio Provinciæ; cogendi Concilium; ipsi præſidendi; admittendi appellationem ab illorum Sententiâ; supplendi eorum defectum, maximè quoad Beneficiorum Collationem; gestandi Pallium in Provincia & Crucem erectam; visitandi Provinciam; Statuta visitationis conficiendi.

REGULÆ II. & III. conveniunt Episcopis, qui eligi non poterant, nisi Diaconi essent, non secus atque Archiepiscopis; & sicut in eadem Provinciâ Duo Metropolitanani consistere nequeunt, ita neque duo Episcopi in eadem Diœcesi.

Idem est de REG. IV. nam Episcopi Provinciæ concurrere debebant ad Consecrationem suorum Suffraganeorum, sicut ad Consecrationem Archiepiscopi. Exceptio REGULÆ VI. includenda erat in *Regula*, hanc ita concipiendo. Suffraganei nihil extrâ suam Diœcesim facere possunt absque consilio & consensu Archiepiscopi, quoad negotia, quæ ad Provinciam pertinent.

Idem est de Exceptionibus VII. REGULÆ VII. reducuntur ad Regulam amplitudini, seu integritati debita restituta; videlicet, Archiepiscopus nihil facere, potest, quoad negotia communia Provinciæ, sine participatione Suffraganeorum suorum. Ratio utriusque Regulæ est, quod Archiepiscopus ejusque Suffraganei Collegium, seu Corpus constituunt, cujus commoda communia sunt; ille autem est ejus Caput, hi verò Membra. Ob rationem contrariam, Archiepiscopus immiscere se non debet negotiis peculiaribus Diœceson Suffraganeorum suorum; neque hi negotiis, illi peculiaribus; nihil quoad hæc, inter eos commune est REG. VIII. quæ dicit, Archiepiscopum non habere Jurisdictionem in Diœcesanos Suffraganeorum suorum; accipienda est de Jurisdictione immediata: namque mediata illi competit, quoties Suffraganei perperam utuntur Jurisdictione suâ in Diœcesanos, aut ipsâ uti negligunt: inde nascuntur Jus Appellationis, ex cujus vigore citare, judicare & punire potest illos Diœcesanos; nec non Jus Visitacionis, quod complectitur facultatem illos corrigendi, si Ordinarius hoc neglexerit.

QUÆST. X. de COREPISCOPIIS.

Poscebat ordo, ut hic disputaretur de Episcopis, qui sunt Pastores primi Ordinis, ab iis diversi, quos in Quæstionibus præcedentibus vidimus; vel remitteretur ad CAPUT VIII. in quo de illis differitur, unâ observando, nihil novi circa illos superesse, quia nihil habent, quod ad Superiores ipsorum, mox inspectos, non pertineat, & qualitates utrosque distinguentes in Superioribus sunt, non verò in Episcopis. Quoad COREPISCOPOS, duplex eorum genus erat distinguendum. Alii erant Episcopi, sed ad ordinem & conditionem Presbyterorum redacti, quibusdam exceptis muneribus Episcopalibus, quorum habebant exercitium in aliquâ Episcopatus parte; scilicet, administratione Confirmationis, Collatione Ordinum Minorum, Præfecturâ & Jurisdictione in Parochos illius districtus, jure eos visitandi, consecrandi Ecclesias &c. quod in triplici casu accidebat; 1. Si Episcopi electi & consecrati ad quasdam Ecclesias, ab eis repudiarentur, aut ejicerentur. 2. Si canonicè consecrati non fuissent, quamvis rata foret Consecratio. Exemplum habemus in ARMENTARIO, Episcopo Reïensi, qui à duobus Episcopis fuerat consecratus; 3. Si Ecclesia Episcopalis ab Hæreticis destructa fuisset, aliisve Infidelibus,

Tom. I.

qui omnia Jurisdictionis Loca invassissent. Cæteri simplices erant Sacerdotes, constituti, ut certo Paræciarum numero invigilarent, inclusis Parochis perinde atque Incolis; quâ in re Successores habuerunt Decanos Rurales. Prima species Corepiscoporum abrogata fuit: altera hodie etiamnum subsistit, verum alio sub nomine.

Hujus distinctionis ope, facilè exponuntur omnes Textus loquentes de Corepiscopis, & de eorum discrimine ab Episcopis: tales sunt, præ cæteris ii, qui laudantur in *duabus Regulis* hujus Quæstionis.

QUÆST. XI. ARCHIDIACONI.

Autor loquitur de *Archidiaconis*, priusquam agat de Presbyteris; quamvis hi, ratione Ordinis, aliis sint Superiores, atque nonnulli de Archipresbyteris successerint Corepiscopis, qui immediatè præcedunt; hac in re sequutus *Decretalium* Collectores, qui *Titulum de Offic. Archidiacon.* præmiserunt *Tit. de Off. Archipresbyteri.*

Sub REGULIS. XXV. comprehendit omnes facultates & Jura Archidiaconorum. Enumeratio, quam tradit, sufficit ad perspicuam & distinctam notionem eorum, nec non eorum dignitatis: sed ordo non semper rectus est. Præmissis Nomine & Dignitate, loqui debuisse de eorum Electione, & continuâ serie disponere ea, quæ pertinent ad Facultates, & Officia Archidiaconorum extrâ Ecclesias; ad Personas & Loca, in quæ Jurisdictionem habent; ad Jus visitandi eis proprium; ad missionem in possessionem Dignitatum & Beneficiorum; ad eorum potestatem circâ Ordinandos; denique, ad eorum potestatem in Ecclesiis.

REG. VIII. contraria videtur *Decima*. Prior jubet, ut Visitacionem faciant unoquoque triennio: Posterior vetat, ne eam plusquam semel quotannis faciant, quod insinuat, eos teneri ad visitandum singulis annis. Sed nulla est contrarietas; quippè prior intelligenda est de visitacione Diœceseos in nomine Episcopi; altera, de visitacione districtus eorum particularis, proprio eorum nomine. Vel, si quæ sit, oritur ex usu diversitate.

Institutio corporalis, de quâ REG. XVIII. loquitur, continet missionem in possessionem, seu Intronisationem Abbatum, atque Abbatissarum; saltem hæc duæ regulæ conjungendæ erant.

REG. XXIII. quæ vetat, ne Archidiaconi Dimissoria dent ad Ordines, conjungi debuisse REG. XIX. & XX. quæ illis attribuunt scrutinium Ordinandorum: eorumque Presentationem Episcopo ad Ordines.

REG. XXIV. & XXV. præmitti debuissent *Tertia*: nam illæ de Electione & Ordinatione Archidiaconi loquuntur, hæc autem de ipsius Jurisdictione.

REG. XIII. est æquivoca: insinuat, Archidiaconum habere Jus ordinandi Acolytos, *Ordinare*: æquivocatio hæc abest à Textu, qui significat, officium Archidiaconi quoad Acolytos, esse assignare munus suum singulis; uni Candelabrum; alii Thuribulum &c. tradendo. *Regula* hæc una est ex iis, quæ respiciunt potestatem & Jura Archidiaconi intrâ Ecclesias. Cæteræ sunt XI. & XII. Hæc tres Regulæ ad calcem rejiciendæ erant; idè quod respiciant interius Ecclesiæ, quod pertinet ad Archipresbyterum: itaque, quod in eis dicitur, non tangit Archidiaconos, nisi ex accidenti; videlicet casus, in quibus consuetudo ipsi ejusmodi facultates acquisivit, quæ, Jure Communi, sunt pars Officii Archipresbyteri, qui sequitur.

QUÆST. XII. ARCHIPRESBYTERI.

Generatim dici potest, Autorem, post exposita Archipresbyteri Nomina, duas species distinguere debuisse; alios Urbis, & maximè Cathedralis; alios Ruris, idè *Rurales* dictos: referre qualitates his & illis communes; nempe, eos sumi debere è numero Presbyterorum, vel saltem Diaconorum, sub lege tamen, quoad hosce, Ordinem Presbyteratus suscipiendi: observare munera illis communia; nempe, præſidendi Presbyteris, sive Curatis, qui probabiliter sunt ii, qui Cardinales in REGULIS VIII. & IX. vocantur,

D d 3 idè